

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egyszerű évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4
 Kétyben hátszó keréva:
 Egyszerű évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5
 Világos postán szállítva:
 Egyszerű évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnepnapok kivételével

Beosztás és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2

A szerkesztőség kizárólag viszálymentes
 vagy megelégedésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD július 30.

A válság tetőpontján.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, július 30.

A magyar országgyűlés a tegnapielőtti nagy vihar után tegnap pihent. Nem tartott ülést.

Jobb is volt.

A leleplezések, vesztegetések és verekedések ügye olyan szégyenfoltot ejtettek a parlamenten, a melyet okvetlenül le kell mosni erélyes vizsgálattal, nehogy az a színe legyen a dolognak, mintha ilyen vádakat, ilyen jeleneteket országgyűlésünk normálisoknak tartana.

Valamelyik lap azt írta mostanában, hogy a magyar országgyűlés fordulóponthoz ért. Úgy látszik, felforduló pontnak hívják ezt a pontot.

A mi a vesztegetés miatti skandalumot illeti, az teljesen érthető. Méltán felháborodik egy országgyűlés azon, hogy ha tagjait megvesztegethetőknek tartják s méltán követelheti e vakmerő merénylet elkövetőinek megbüntetését.

Valószínű azonban, hogy csak a felháborodásnál fogunk maradni. Hire jár, hogy a pénz Bécsből került, Bécsben adtak össze négy millió koronát a magyar ellenzék megvesztegetésére. Az osztrák nagyiparosok adták össze a pénzt, a kiknek megérte volna ezt az összeget a magyar parlament békéje. Nos hát sze-

retnök látni azt a magyar parlamenti bizottságot, a mely el tudná érni az osztrák nagyiparosokat. Rövid ahhoz a mi kezünk.

Nem kevésbé megerősíti a gyanút az a körülmény, hogy az egyik vesztegető, Dienes Márton éjjel megszökött Budapestről s Bécsbe utazott. Hazament.

Jobban izgathatja a közvéleményt az, hogy vajjon Hédekváry gróf feloszlattja-e az országgyűlést vagy sem?

Erre nézve tisztában van vele mindenki, hogy a magyar közjog értelmében az országgyűlést a költségvetés megszavazása előtt feloszlítani nem lehet. Sajnos azonban, ezt a kérdést aligha fogják a magyar közjog szerint megoldani.

Hiszen nap mint nap a magyar közjog a legelembb kérdésben kénytelen meghátrálni a való élet előtt. A magyar közjog ismer magyar hadsereget, az élet nem. A közjog szerint a többség akarata érvényesül a parlamentben. A valóság az, hogy egyszer Bécs, másszor a kisebbség akarata parancsolódik rá a Háza s így lesz a törvény aulikus vagy mameluk, a szerint, hogy melyik győzi jobban: Bécs-e, vagy az ellenzék? A kormánypárt nem más, mint a két közlekedő edény-összeszekötő csöve, a melynek segítségével egymást egyensúlyban tartják. Kellemes, könnyen mozgó folyadék ez a párt; a merre nyomintják, arrafelé enged.

Most is nem a kormánypárttól függ a parlamenti válság megoldása, hanem vagy Bécsből vagy az ellenzékétől. Az a kérdés, melyik kerekedik felül.

A közjogról, a többség akaratáról most már szó sincs. Az erőszakra van bizva az egész dolog. Ha Bécs győz: a magyar alkotmányon esik csorba s feloszlattják a Házat. Ha az ellenzék győz: az élet közelebb jön az alkotmányhoz s bevonul a valóságba a papirosról a magyar hadsereg.

Melyik fog győzni? még nem tudni. Eddig csak vesztes fél van s ez a vesztes fél a magyar közélet, a magyar közgazdaság.

Az éjjeli utáni ülés.

A tegnapielőtti botrányos ülés tegnapi éjjeli részéről a következő tudósítást vettük:

Negyedóra választott el éjjeltől. A folyosók zsufolva voltak. Egyszerre Nessi Pál kisieltett: — Urak, vége a zárt ülésnek!

Az egész nagy tömeg behuzódott a karzatokra, melyek ebben a kései órában csak úgy roskadoztak, mint máskor pont délben. De látványosság is volt mostan a tanácssteremben. A márvány és arany csillogott, ragyogott a villamos lángok fényében. Es ragyogtak az arcok is, persze inkább az ellenzékiek. Mert az ellenzék kemény munkát végzett, holott a többség pihent, sőt a miniszterelnök — az mondják — aludt is az ő különszobájában. A zárt ülésnek is csak a végére jött vissza s akkor az ellenzék gúnyosan üdvözölte:

— Zsivó barátságos idegen.

Egyébként éjjel táján azt a hirt kolportálták, hogy Lengyel Zoltán délelőtt tíz óráig nem adja fel a mai harcot. Viszont a miniszterelnök meg azt mondta a hívei között, hogy akár nyolc napig is itt marad, de az indítványát elfogadtatja. Szóval: kölcsönösen kedveskedtek egymásnak a küzdő táborok.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Földi hatalom.*

Missz Marie Corelli, az angolok egyik legkiválóbb regényírónője csaknem minden munkájával meglepi olvasóit. Legújabb regényének, a „Földi hatalom”-nak a hőseül pedig VII. Edvárd királyt, a velzi herceget, Salisbury-t és Chamberlain-t választotta a nagyon eleven fantáziával megáldott írónő.

A regényben a névtelen király jószívű ember, de miniszterei és udvari emberei nemcsak hogy nem tisztelik, de még csak nem is félnek tőle; egyszerűen semmibe sem veszik. A királynak nagyon zajos volt a multja, sokat kártázott, könnyelmű hölgyekkel mulatott s csak a plutokrata kor romlott társaságában érezte jól magát. A király felesége mindenben tökéletes asszony; tökéletes a szépsége, a tekintélye, az önuralma, s tökéletes az a megvetés is, amelyet a férje kalandjai iránt érez; azt hiszi különben, hogy a férjének kicsapongása csak a testnek bűne, s ritkán a léleké. A trónörökös regényes gondolkodású ember, aki délvidéki tengeri utján, a nélkül, hogy a szüleit értesítette volna, nőt vett egy szép

* A „Földi hatalom” a Budapesti Hírlap kiadásában jelent meg s 3 koronáért kapható minden könyvesboltban és a könyvkiadóhivatalban (Budapest, VIII., József-körút 5.)

fiatal leányt, aki polgári családból származott. Corelli nyilván arra az Angliában nagyon elterjedt véleményre gondol, hogy a velzi herceg még serdülő ifju korában Málta szigetén nőt vett egy angol tengerész-tisztnak a leányát. Ezt a legendát nagyon kiszínezi Corelli s regényében a trónörökös nagyon ellenszegül a szülei kívánságának, hogy e morgánatikus házasság ignorálásával új, rangjához illő házasságot kössön, azaz: bigámiát kövessen el.

A regény kezdetén a királynak egy öreg márk (Salisbury) a miniszterelnöke, egy komor tekintetű, nehézkes ember, a kinek intelligens a külseje, de olyan a modora, hogy mindenki visszariad tőle. A kabinetben azonban a miniszterelnököt egy bizonyos államtitkár csak másodrendű szerepre kényszeríti. Ez az államtitkár a regényben Karl Perousse nevet visel, de a fotográfiája, — az orra, a haja, az arca és a monoklija tökéletesen olyan, mint Chamberlainé. A fotográfián kívül a származás és a pályafutás leírása szintén határozottan Chamberlainra vall; Perousse is, mint Chamberlain, mint kis vaskereskedő kezdte meg pályáját. A regényben Perousse-Chamberlain egy újságíró barátjával szövetkezik s háborúra és egy kicsiny, de gazdag állam elfoglalására készíti a nemzetét, csak azért, hogy egy óriási bürzsespekulációja sikerüljön s hogy szabaduljon egy rá nézve kellemetlen, nagyon bonyolult politikai helyzetből. Az újságíró alakja a két sajtókirálynak, Lawsonnak és Astornak a karakterisztikus tulajdonságaiból van megszerkesztve.

A királyllyal, az udvarral és a kormánnyal szemben áll a forradalmi eszmékkel telt nép, a melyen egy szociálistavezér, Sergius Thord uralkodik. Ez az alak az Angliában oly hatalmas két népvézérnek, William Morrisnak és John Burnsnek az összetétele és extraktuma. Thordnak az ideálja, Lotys szintén két alakból van összekomponálva, Annie Besant és Maude Gonno írónők voltak a minták. Szerepelnek a regényben még a jezsuiták is, a kikre Corelli kisasszony már régóta rettenetesen haragszik, mert meg van róla győződve, hogy ezek a páterek fölfalják Angliát.

A király uralkodásának első három esztendejében mit sem tesz, a mivel tekintélyét érvényesíteni az államban. A családja körében hiába igyekszik tekintélyt szerezni. A trónörökös kereken kijelenti neki, hogy inkább lemond a trónról s a világ minden királyságáról, sem hogy új házasságot kössön addig, a míg morgánatikus felesége, a szép Gluria él. A király bosszusan válaszol neki:

— On úgy beszél, mint valami bolond. Jól van, elkövette azt a válogatott ostobaságot, — erről ne beszéljünk; de semmiféle hatalom nem változtathatja meg házasságának a morgánatikus karakterét, s ha az állam ajánlatosnak tartja, hogy ön egy királyi családdal lépjen rokonságba, akkor önnek kötelessége az ország kívánságát teljesíteni.

A trónörökös nagyon szép monológgal válaszol, a melynek az a veleje, hogy egy nép sem kívánhat bigámiában élő királyt.

Pedig ki volt már merülve az egész Ház. S az ellenzék ekkor ki is adta a jelszót:
— *Tizenkét óra öt perczkor mi távozzunk s a többség csinálhat, amit akar. Holnapról kezdve pedig csakis zárt ülést tartunk s indemnítást nem tárgyalunk.*

Az újból megnyitott ülésben Polonyi Géza a házszabályokhoz kért szót.

Az óra mutatója ekkor már meghaladta a tizenkettős számot. Polonyi így szólt:

— 1903 július 29-ike elmúlt. Julius 29-én itt semmiféle indítványt be nem mutattak, se fel nem olvastak. Törvénytelen és házszabályba ütköző volna, ha ilyen állítólagos indítvány felett másnap szavazna a törvényhozás. Julius 30-ára különben már van napirend, mert úgy határoztuk, hogy megválasztjuk a kiküldendő parlamenti bizottság tagjait. Nos, ha nem akarják a nemzetet forradalomba vinni, akkor ezt az ülést zárják be.

A többség zugott, lármázott.

Az ellenzék azzal felelt, hogy a *Himnusz éneklése közben az utolsó szál emberig kivonult.*

Az elnök a nóta első hangjaira felfüggesztette az ülést.

A többség tapsolt az ellenzék kivonulásának, aztán dühös kifakadások hangzottak.

— *Részeg dísznök!* — kiáltott a kisebbség után Drakulics Pál.

— *Kurtakocsmát csináltok a Házból!* — kiáltottak mások.

— Nagyon sikerült kirohanás! — gúnyolódott gróf Zichy Aladár.

A kivonulás után Tallián Béla újra megnyitotta az ülést és előterjesztést tett a pénzügyi törvény napirendjére s egyúttal föltette a miniszterelnök indítványát is.

A kormánypart, vagyis most már körülbelül az egész Ház helyeselt.

Báró Feilitzsch Artur is felszólt és kérte a napirend-indítvány felolvasását, nehogy azt mondják, hogy a többség elfogadott egy indítványt, amelyet nem hallott. Ez meg is történt s megállapították, hogy százhatvanegyen vannak együtt.

Mikor így egyhangulag mindent elfogadtak, — még éljeneztek is hozzá — háromnegyed egykor berekesztették a magyar parlamentnek eddig leghosszabb ülését.

A mentelmi bizottság ülése.

A mentelmi bizottság tegnap délelőtt kilencz órakor gyűlt össze, hogy a tegnap délelőtt történt turbulens jelenetek alatt történt mentelmi jogsérelemeket megvizsgálja s az ese-

tekben ítélkezzék. Tallián Béla a tegnap elnöklő alelnök tudvalevően két mentelmi jogsérelemet jelentett be; azt ami rajta, mint elnöknön s azt, ami Szócs Pál jegyzőn esett meg. Hogy kik sértették meg a mentelmi jogot, annak elbírálását a mentelmi bizottságra bízta, mely tegnap Szivák Imre ideiglenes elnöklésével ült össze s több kihallgatást megejtve, ülését mára halasztotta.

Az ülésen jelen voltak a következők: Perczel Dezső elnök, Szemere Miklós, Kubinyi Géza, Sebess Dénes, Radovanovics György, Szivák Imre, Angyal József, Avrameszku Pachomiusz, Barcsay Domokos, Klobusiczky János, Popovics Vazul István, Tormay Károly és Zichy Aladár.

A bizottság tagjai közül nincsenek jelen: Bogyay Máté, Maróthy László, Kabos Ferencz, Szatmáry Mór és Olay Lajos. (Az utóbbi különben nemrég lemondott a mentelmi bizottsági tagságról.)

Tanuként a meghívásra megjelentek: Tallián Béla alelnök, Rátkay László, báró Feilitzsch Arthur, Molnár Jenő, Szócs Pál, Esterházy képviselők, Farkas János főterembiztos és Andor Gyula elnöki tanácsos.

Több függetlenségi párti képviselő a meghívás dacára nem jelent meg a bizottságban, az ellenzék egyedül Sebess Dénes képviselte.

Perczel Dezső a mentelmi bizottság elnöke a II. számú osztályteremben 9 órakor nyitotta meg az ülést.

Kubinyi Géza, kit ideiglenes előadónak választottak, az ülés elején tegnap letette tisztségét. Az előadói tisztelet helyette tegnap már Szivák Imre töltötte be.

Szivák röviden rekapitulálta a bizottság tegnapelőtti ülésén történeteket és Perczel elnök ezután elrendelte Rátkay Lászlónak tanuként való kihallgatását.

Sebess Dénes állott fel most szólásra. Nem volt jelen a tegnapi bizottsági ülésen s a szóval itt elmondottakból nem tud magának tiszta képet alkotni, különben is sokkal fontosabb az ügy és kivüle többen vannak, akik tegnap nem voltak ott a bizottság ülésén. Epen azért kéri,

kezdje meg a bizottság a tárgyalását és a kihallgatásokat előlről újra.

Perczel Dezső elnök: Maga is fontosnak és kényesnek tartja az ügyet s elrendeli, hogy az eljárás előlről újra kezdődjék. Azonkívül szükségesnek tartja, hogy a bizottság tárgyalásáról szó szerinti hiteles feljegyzéseket tegyenek, miért is a Ház hiteles gyorsíróinak berendelését tartja szükségesnek. E végből az ülést felfüggeszti.

Egy órai szünet következett ezután. Ezalatt megjelent két gyorsíró.

Tizenegy órakor nyitotta meg újra Perczel Dezső a bizottság ülését. Tallián Béla alelnököt szólította a bizottság elsőnek maga elé. Tallián megismételte tegnapelőtti tett vallomását, hogy a turbulens jelenetek az ő háta mögött történtek az elnöki emelvényen. A mit látott, azt elmondja.

Tallián után Molnár Jenőt hallgatták ki, majd Feilitzschot, Esterházy jegyzőt s a többi tanut.

Az ellenzék összejövetele.

Az ellenzéki képviselők tegnap este a »Fehér ló szálloda«-ban összejöttek, hogy a helyzetet megbeszéljék. Természetes, hogy most már a sokat emlegetett békéről nem sok szó esett. A zivatar elseperte a béke virágait. Már az éjjel csak egy hang volt az ellenzéken: »Harcz a késhegyig!« Mától fogva indul a technikai obstrukció és este inkább a folytatólagos harcz módzatait beszélték meg, mint a békéről tárgyaltak. Az ellenzék meggyőződése az, hogy a bán mindenáron indemnítást akar, hogy a Házat törvényes látszattal feloszlatassa; ő kérte ugyan a koronától a felhatalmazást, hogy a Házat ex-lexben is feloszlatassa, de ezt nem kapta meg és nem is fogja megkapni.

Héderváry gróf tervei.

Beavatottak a következőképpen adják elő a miniszterelnök terveit:

A bán most ráterelte a Házat az indemnitás tárgyalására, ez lényegben erőszakos dolog, de formailag szabályos és törvényes. Egy-két nap mulva még mindig törvényes formá-

Három esztendei uralkodása után elhatározza a király, hogy nemcsak báb lesz a trónon, hanem cselekedni is fog. E változás után az az első műve, hogy nem egyezik bele abba, hogy a jezsuitáknak az állam nagy birtokot ajándékozzon, s tiltakozik a Perousse-Chamberlain által tervezett és ajánlott háboru ellen. Perousse-Chamberlain erre a köztársaságiakhoz pártol, a jezsuiták rábeszélnek egy félórás fanatikust, hogy gyilkolja meg a királyt. A merénylet nem sikerül, hogy miért, majd azt is megtudjuk később; a terv szerzője, a ki Corelli szerint »természetesen« jezsuita, elmegy a merénylőhöz a börtönbe, s rá akarja beszélni, hogy mérgezze meg magát, de csodálatosképpen mégis önmagát mérgezi meg. De mielőtt ide jutnánk, a regényíró missz egész sereg fantasztikusnál-fantasztikusabb epizódot beszél el. A király áruhába öltözik, Pasquin Leroy névvel lép a forradalmi bizottságba s megesküszik, hogy megbuktatja a semmirevaló kormányt s szervezi a köztársaságot. Mi persze azt gondoljuk, hogy ez képtelenség, mert a köztársaságiak mindenesetre fölismerik a királyt. Corelli kisasszony azonban megfelel erre az ellenvétre is: Leroy azt mondja a forradalmi bizottságnak, hogy neki különös oka van a királyt gyűlölni, mert *borzasztóan hasonlít hozzá!* E naiv fogással aztán az írónő megengedhetőnek tartja, hogy a királyt kettős alakban szerepeltesse: mint királyt, s mint összeesküvőt, aki csakhamar a jobbkeze lesz Sergius Thordnak, a népvézérnek.

Thord, mint említettük, szerelmes Lotys

írónőbe, aki viszont az áruhába öltözött királyt szereti, — reménytelenül. (Ez az egyetlen momentum a regényben, a mely nem vall VII. Edvárdra.) S mikor a király ellen merényletet követnek el: Lotys megmenti a királyt csak azért, mert rendkívül hasonlít az imádott Pasquin Leroyhoz, az egyetlen emberhez, a kit Lotys igazán szeretett s félrelöki a merénylőt, aki történetesen a király szívébe. A naivság netovábbja az az epizód, mikor az összeesküvők sorsot húznak, hogy ki ölje meg a királyt, s a sors éppen Pasquin Leroyra, azaz magára a királyra esik. S a király meg is akarja tartani az esküjét: magára lö, de a pisztolyt félrelöki megint csak Lotys, a reménytelenül szerelmes írónő.

Ezután egymást érik a regényben a nagy események: a király manifestumot bocsájt ki, amelyben szociálistának vallja magát s ajánkozik a nép vezéréül Perousse-Chamberlain ellen; néplázadás, kormányválság, a parlament fölözlatása, a trónörökös morganatikus házasságának kihirdetése és elismerése rohamos gyorsasággal következik be s csakhamar véget vet a regénynek is egy fantasztikus tragédia. Thord féltékeny a királyra s agyonlövi Lotyst, az írónőt s kinek az az utolsó kívánsága, hogy ne temessék el, hanem tegyék hajóra s a hajót bocsássák szabadon a tengeren. A halottat a kikötőbe elkíséri a király is; a király palotája ablakából nézi végig a menetet. Mikor a hajót a nagy sokaság szemé láttára elbocsájtják a tengeren, csak egy elő embert látnak a hajón: Thordot, aki elkíséri szerelmését — a halálba.

Künn a tengeren egyszerre csak fölbukkan a hajón — a király. Thord megakarja ölni, de a király megelőzi őt s föbe lövi magát. Holttestét egy hullám lesodorja a hajóról s a kormánytalan hajón Thordot holt kedvesével tovább viszi a szél a biztos megsemmisülés felé.

Ez VII. Edvárd király regénye, melyben van egy kis valóság és töménytelen sok fantázia. Valószínű, hogy éppen VII. Edvárd olvasta legnagyobb érdeklődéssel e fantazmagóriát, mert neki Corelli kisasszony már régtől fogva a legkedvesebb írója.

A mű érdekességének csak az a szinte hihetetlen fanatizmus árt, a melylyel a szerző-kisasszony a katolikusokról és a jezsuitákról ír. Látszik, hogy csak a legvadabb elfogultak munkáiból ismeri őket s neki magának nincsen annyi biztos judiciuma, hogy az igazságot megkülönböztesse a hazugságtól. Annyira megy Corelli kisasszony a fanatikus gyűlöletben, hogy szinte naivnak kell már tartanunk és sehogy sem tudunk fanatizmusa őszinteségében hinni. Különben is lehetetlen, hogy okos író ilyesmit elhiggyen s hogy nő így érezzen. Az egésznek az a hivatása, hogy érdekes írót fogás legyen; a fogásoknak pedig az a sorsuk, hogy ma a gyerek is felismeri s nem hiszi el őket senki.

Annyi bizonyos, hogy egy érdeme van a regénynek: zavaros és naiv, és ezek dacára mégis tud érdekes lenni.

ban meg fogja hosszabbítani a Ház üléseit, esetleg behozni a párhuzamos üléseket. Ezalatt Tallián, akit erre megnyertek, drákói szigorral fogja a házszabályokat kezelni. Közbe persze lesz botrány is és végezetül valamely botrány közepette hirtelen ki fogják mondani, hogy a vitának vége és hogy a többség megszavazta az indemnitást. Erre persze Apponyi és néhány hive ott fogják hagyni a kormánypartot és lesz országos skandalum, de lesz indemnitás és felfelé igazolás, hogy immár nem ütközik a feloszlás a király esküjébe.

A bán már Apponyi esetleges kiugrásával számolt és nem törődik vele, egyáltalán senkivel; mert az erőszakos szavazás után nyomban feloszlatta a Házat. Azzal sem törődik ha egyes megyék nem írják ki a választásokat; kiírta a főispánokkal. Ha régi képviselők a Házba jönnek, kidobhatja őket. Ez a program, mely elég merész és határozott. Hogy mi lesz azután, azzal a bán nem törődik, O azt hiszi, hogy csinál erőszakkal olyan többséget, amelyet akar és az új Házzal addig, míg a Kuria tömeges megsemmisítései jönnek, megszavaztat, amit akar és azután a Házat újra feloszlatta és ezzel az új Házzal tér a csendes és békés utra.

A jövő meg fogja mutatni, hogy lehet-e Magyarországon ilyen galád politikát folytatni és hogy tényleg gyenge-e ez a nép, hogy ilyeneket tűrjön?

Majd valahol kistül a merész vállalkozás hibája. Mi azt hisszük, hogy alighanem kormányválság fogja megelőzni ezeket az épületes terveket.

Direkt ex-lexben a Házat nem fogják feloszlítani; a bán tegnapelőtt több kormánypart képviselőnek szavára jelentette ki, hogy *ilyen felhatalmazása nincs.*

Ezeket fogja az ellenzék mérlegelni és ezekhez fogja szabni további magatartását.

Dienes elutazott.

A nap szenzációja az, hogy a vesztegetési botrány főhőse Dienes Márton elutazott a fővárosból. Tegnap éjjel után a Bécs felé menő expresszvonattal, a nyugati pályaudvarról elutazott, de nem egyedül.

Geiger Gizella, akinél Dienes a Ferencz József-rakpart 19. számú házában lakott, ma délután magához kérette egyik öcscsét, Geiger Pált, aki hivatalosolga, de ez idő szerint állás nélkül van.

Geiger Gizella éjjel tizenegy órakor megkérte őt, vegye gondjaiba Géza nevű hét éves kis öcscsét, akit Geiger Gizella nevelt, mert ő és Dienes Márton elutaztak. Hova mennek, nem mondták meg.

— Ne is kutasd — szolt hozzá a nővére — egy néhány nap múlva levelet kapsz.

Ejjel tizenkét órakor Geiger Gizella a legszükségesebb fehérneműt egy dobozba tette és Dienes Mártonnal, továbbá más hat uriember társaságában elhagyta a lakást. A házmesternek koronás kapupénzeket adtak és a készen volt kétfogatu bérkocsin elhajtattak.

A többi hat urat a házmester nem ismeri, Geiger Pál se tudja, kicsodák.

Dienes Márton tehát elutazott s a parlamenti bizottság előtt aligha fog megjelenni.

Hogy kinek az érdekében történt ez az elutazás — könnyen gyanítható.

Kik adták a pénzt?

Különböféle verziók keringenek a politikusok között arra vonatkozólag, hogy honnan származik a képviselők megvesztegetésére szánt összeg.

Az egyik verzió szerint egy bécsi klerikális csoport szövetkezett több ottani nagyiparossal s összeadtak négy millió koronát, hogy azzal a magyar parlamenti obstrukciót leszereljék. Az osztrák nagyiparosoknak ugyanis nagyon eminens érdeke a haszon szempontjából, hogy a magyar parlamentben béke legyen.

Másik verzió pedig azt újságolja, hogy ez a pénz a kormány útján, sőt egyenesen a kormánytól jutott Dienes Mártonhoz. Ezt onnan magyarázzák, hogy a Dienes által Papp Zoltánnak átadott két takarékpénztári könyvecske Ritter Imre nevére van kiállítva, ez a Ritter Imre pedig Szapáry gróf fiúmei kormányzóknak a jószágigazgatója s ő adta át a könyveket Dienes Mártonnak.

Dienes Márton nyilatkozata.

Dienes Márton a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Nyilatkozat. Papp Zoltán orsz. képviselő ma a Házban azt adta elő, hogy én őt 6000 forinttal megvesztegettem az obstrukciót illetőleg. Nem áll. Azt, hogy Papp Zoltán mennyi mindenféle ügyben járt el már életében, azt mindenki tudja, Sándor Páltól kezdve — Bécsig. En tényleg átadtam ma reggel neki ezen összeget, de teljesen más czéllal. Ami a Nessi-Majthényi-ügyet illeti, Nessi Pál tudja legjobban, hogy ezen ügynek nem politikai a háttere, hanem Nessimnek nagyon is személyes természetű ügye, — mindezekről most nem nyilatkozhatom részletesen, hanem a parlamenti bizottságnak teszem meg részletes és igen érdekes jelentésemet. Ez kiterjed Papp és Nessi ur dolgaira eléggé. — Budapest, 1903. júl. 29. *Dienes Márton.*

A czukorkérdés.

Lukács László pénzügyminiszter Ischlbe utazott, ahol O Felsége a tegnap délelőtt folyamán fogadta. Hogy mit beszéltek ezen a kihallgatáson: illetőleg mit végeztek, arról még nem érkezett hír és valószínűleg csak intézkedésekből és nem előleges hírekből fogja megtudni az ország, hogy mi történt. A pénzügyminiszter meghívása a czukorkérdésben történt, melyben az osztrák ismét ki akarja játszani Magyarországot.

Ez tudniillik az első nemzetközi kérdés, melyben Magyarország mint önálló állam szerepelt és mint ilyen irta alá a brüsszeli egyezményt, melynek határozománya szerint a belföldi fogyasztást a belföldi termelésnek kell fedeznie. Azóta persze a magyar kormány valamin olyanforma egyezményt csinált az osztrákokkal, mely a nemzetközi egyezmény dacára ezen a téren is holmi egységes államnak tüntette volna ki a »monarchiát« kifelé és amely a nemzetközi megállapodásokkal ellenkezett volna, amenynyiben Ausztriának, ellentétben minden más állammal, szabad versengési tér jutott volna egy másik államban — Magyarországon.

Nem a magyar kormányon mult, hogy nem így esett; a nemzetközi bizottság egy szerűen tiltakozott ez ellen a szerződésesség ellen. Végre tehát módunk lenne, legalább egy kereskedelmi czikk védésére, Ausztria felé vámsorompókat felállítani és így kézzelfoghatólag bebizonyítani a világ előtt állami függet-

lenségünket és ezzel az önálló vámterület útját egyengetni.

Mi sem volna tehát természetesebb, hogy a magyar kormány egyszerűen rááll a nemzetközi egyezmény által biztosított szilárd és törvényes alapra és egyáltalán szóba sem áll az osztrákokkal, akik minden áron Magyarországot kárára ki akarják játszani a brüsszeli megállapodásokat és mégis benne akarnak maradni a nemzetközi kötelékben.

Az ischli miniszterjársás pedig végül fog valami klauzulás megállapodást szólni, melynek Magyarország zsebe fogja megadni az árát.

A szegedi szabadelvű párt a magyar hadseregért.

A debreczeni szabadelvű párt obstrukcióellenes mozgalma országsszerte visszhangot keltett. Most a szegedi szabadelvű párt készül hasonló határozatra.

Ugy gondoljuk, hogy a szabadelvű pártoknak ez országos mozgalma nagyot lendít a nemzeti vívmányok ügyén. Ez a parlamenti harc, járhat több-kevesebb sikerrel; de maga a kérdés, a magyar hadsereg kérdése a szabadelvű pártok állásfoglalása erejével ettől függetlenül fog eldőlni és pedig mindenben a nemzeti ügy javára.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonat							
	7.38	9.50	—	—	4.44	—	8.58	—
Nagyvárad áll.	7.38	9.50	—	—	4.44	—	8.58	—
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	—
V. Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	—
Rontó >	8.02	10.14	—	2.98	5.09	7.11	9.29	—
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.30	—
Féliczfürdő >	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.54	—

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat							
	8.30	10.42	—	—	3.05	5.34	7.20	9.53
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	—	3.05	5.34	7.20	9.53
Rontó >	8.37	10.49	—	—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	—	3.11	5.51	7.31	—
V. Velenceze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13	—
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30	—
N.-várad áll. érk.	—	—	—	—	6.18	—	—	10.32

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perzig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* Ünnepléses szent mise az új pápáért. Mint előre jeleztük, tegnap tartották meg a nagyváradai egyházmegyében a választandó pápáért a körlevélben elrendelt ünnepléses szent misét (pro eligendo pontifice) a legméltóságosabb Oltáriszentség kitétele mellett. A lat. szert. székesegyházban reggel kilencz órakor Palotay László pápai praelátus mutatja be segédlet mellett az ünnepléses szent misé-áldozatot a katolikus egyház jövődjéért. Ugyiszintén az egyházmegye többi templomai-ban is megtartották az új pápáért elrendelt szentmisét.

* Központi szemináriumi rektor. Hivatalosan még meg nem erősítve, azt a hírt kapjuk, hogy a váradai szeminárium rektorát, Dr.

Steinberger Ferencz apátkanonokot nevezték ki. Az országos nevű és nagy tekintélyű kanonok valóban ott lesz méltó helyén az ország első szemináriumának élén s hisszük, hogy a hivatalos kinevezés a napokban megjön, mikor bővebben beszélünk a dologról.

* Az örökség miatt. Hamburgból jelentik, hogy ott páratlan vérengzés történt egy öreg asszony halottas ágya körül. Tegnap halt meg az öreg Baum Frigyesné, egy gazdag özvegy asszony. Halottas ágyánál megjelent a fiatalabb fia, aki régidő óta volt pörben az anyjával a bátyja miatt. A fiatal Baum, amint belépett a halottas szobába, revolvért rántott és lelőtte a bátyját és a ház cselédjét.

— Ti akartátok az egész örökséget, nohát egyikünké sem lesz! — kiáltotta.

Aztán a maga agyába röpítette egy golyót. A véres tragédia oka az volt, hogy az idősebb Baum, akinek viszonya volt a cseléddel és csak anyja halálát várta, hogy feleségül vegye a lányt, kimarta öcsesét az örökségből.

* Megtámadott uri nő. Egyik helybeli lap, teljesen egyoldalú információ alapján, szinte könnyeket facsaró módon írja le Böhm káptalani erdész és Komlosán Zsófia ügyét, mintha Böhm erdész ok nélkül elverte volna fent nevezett asszonyt. Az egész ügy, információink szerint egy tilos erdei ut használatából eredt s az asszony hevessége miatt folyt le komolyabb végeredménnyel. Az egész ügy nem való szenzációra, mert egyszerű vétség Komlosán asszony részéről, az erdész pedig majd felel illetékes helyen, ha ugyan Komlosán asszony jónak látja törvény elé vinni afférvját.

* Egy nagykereskedő czég vétkes bukása. Kereskedelmi körökben nagy konsternációt kelt egy nagyváradai nagykereskedő czég váratlan bukása. Annival inkább meglepő a dolog, mert a bukás előkészítettnek látszik s a hitelezők bűnvádi feljelentést tettek a kereskedő ellen. Az ügy fejleményeit annival is inkább izgatottan várják, mert nagyváradai hitelezők károsodnak a bukással.

* Két napi hetivásár helyett egy. Hosszu évtizedek óta Nagyváradon két nap: hétfőn és kedden tartják meg a hetivásárt. Korábban a két nap közül kedden volt leglátogatottabb a nagyváradai piac. Az utóbbi pár év alatt azonban nagyon megváltozott a piac forgalma. Hétfőn van a fő vásár, s kedden alig van már vásári képe a piacnak; sőt dél felé már csak az iparosok vannak a piacon. Ez a tapasztalat arra bírta az iparosok egy részét, hogy mozgalmat indítsanak a hetivásárnak csak egy napon, hétfőn leendő megtartása iránt. A mostani viszonyok mellett a keddi hetivásár semmi haszonnal nem jár az iparosokra, de annál több hátránya van, mert a második napot is kénytelenek a piacon tölteni, anélkül, hogy bevőre volna kilátásuk.

* Elfogott tolvajok. Tegnap éjjel sikerült fogást csinált a nagyváradai rendőrség, ami vele ritkán szokott megtörténni. Két notórius rovtomultu, a rendőrség előtt általánosan ismert alakot tett ártalmatlanná, mielőtt újabb stiklit követhettek volna el. A jeles férfiak Boicz Karácsony tulcai és Kozma Iszaj, tasádfői illetőségű többször büntetett csavargók, kik a Kolozsvári utca egyik lebujkorcsájában húzták meg magukat. A rendőr épp akkor csipte őket nyakon, mikor egy újabb operálás tervét főzték. A rendőr bekísérte őket a kapitányi hivatalhoz, hol kihallgatásuk után mindkettőre ráfordították a kulcsot.

* Politikai párbaj. A képviselőházban, mint közöltük a tegnapi ülés alatt Borbély György és Molnár Jenő országgyűlési képviselők között heves összeszólkkozás történt, melyet párbajra való kihívás követett. Borbély

segédei: gróf Andrássy Tivadar és Kiss Ernő már tegnap léptek érintkezésbe Molnár segédeivel: Hellebronth Géza és Eitner Zsigmond képviselőkkel, akikkel abban állapodtak meg, hogy a felek pisztoly-párbajt vívnak, melynek ma reggel kell végbemennie. Feltételek voltak: 25 lépés távolság avansz nélkül, simacsövű pisztolyok, egyszeri golyóváltással. Ma reggel kilencz óraker tényleg meg is történt a párbaj gróf Andrássy vezetése alatt a Ferencz József-laktanyában. Mindkét fél egyszerre süttötte el fegyverét; sebesülés nem történt. A vezetőség erre az ügyet befejezettnek nyilvánította; a felek kibékkültek. Molnár orvosaként dr. Barbó ezredorvos, Borbély mellett pedig dr. Koszka Emil törzsorvos szerepelt.

* Somló Bódog megerősítése. A hivatalos lap jelenti, hogy a miniszter dr. Somló Bódognak, a kolozsvári Ferencz József egyetem jog- és államtudományi kara által a politikából egyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyván, magántanári minőségében megerősítette őt.

* Elhunyt agg urinő. Oszinte részvétellel értesülünk egy közbecsülésben állott agg urinő elhunytáról. Özv. Lindenmayer Józsefné szül. Römisch Emma tegnap reggel, 69 éves korában meghalt. Elhunyt mély gyászszal sujtotta Kováts Béla püspökségi főügyészt és családját. Temetése holnap, szombaton délelőtt fél 10 óraker lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Alulírottak a legmélyebb fájdalommal tudatják a forrón szeretett édesanya, nagyanya, anyós és testvérnek özv. Lindenmayer Józsefné szül. Römisch Emmának az oltári- és halotti szentségek felvétele után, folyó évi júli. hó 30-án, reggel 5 óraker, élete 69-ik évében történt elhunytát. A megboldogult tetemei augusztus hó 1-én, szombaton, d. e. 9¹/₂ óraker fognak Lukács György-utca 30. sz. a. a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni a premontréi-rend templomában 10 óraker tartandó gyászmise után a várad-olaszi-i temetőben örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztességre az elhunytak rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1903. évi július hó 30-án. Aldás és béke lengjen drága porai felett! Lindenmayer József, Lindenmayer Emma férj. Kováts Béláné gyermekei. Özv. Márkus Ferenczné, özv. Balás Károlyné testvérei. Motkó-Szentkereszti Motkó Lujza férj. Lindenmayer J.-né menyje. Kováts Béla veje. Lindenmayer József, Lindenmayer László, Kováts Emma, Kováts Béla, Kováts Ernő, Kováts Olga unokái.

* Kármán Mátyás kivégzése. Nagykátyán másfél évvel ezelőtt a legkegyetlenebb rabló-gyilkosságot követte el az e czélra szövetkezett három gonosztevő: Ordög-Tóth Pál, Tilalmas-Vonnák Mátyás és Kármán Mátyás. Ejnek ide-lén bekormozott arczczal törték a haramiák Löwinger József földbirtokosra és pénzt követeltek. A földbirtokos, aki családja körében volt, nem vesztette el lélekjelenlétét, szembeszállott a rablókkal, ezek azonban legyűrték és a különben erőteljes ember számos sebtől vérezve menekült a szomszédos kaszinóba, hogy onnan hozzon segítséget. Ezalatt a három gonosztevő féktelen dühében meggyilkolta a földbirtokos áldott állapotban levő feleségét és amikor hallották, hogy a segítség megérkezett, futásban kerestek menedéket. A pestvidéki esküdtbíróóság mind a hármat rabló-gyilkosság miatt vont felelősségre. A bizonyítási eljárásan megállapították, hogy a bűn értelmi szerzője Ordög-Tóth Pál, a főtettes pedig Kármán Mátyás volt. Az esküdtbíróóság ezt a kettős kötél általi halálra, Tilalmas-Vonnák Mátyást pedig nyolcz évi fegyházra ítélte. A kuria a büntetést jóváhagyta. A ki-

rály nem adott kegyelmet. Az ítéletet azonban csak Kármán Mátyáson lehet végrehajtani, mert Ordög-Tóth Pál néhány héttel ezelőtt tüdővészben elpusztult. A pestvidéki ügyészség vezetője, dr. Halász Lajos nyomban megadta az utasítást, hogy az ítélet végrehajtására szükséges, előzetes intézkedések sűrűsége megtéssenek. Bali Mihály hóhért távirati uton még tegnap förendelték. Fadd (Tolnamegye) községből Budapestre és a hóhér két pribékjével együtt már jelentkezett is az ügyészségnél. Fél tizenegykor Kármán Mátyást, aki a gyűjtő-fogház egyik szűk magánzárkájának lakója, két fegyveres börtönőr felvezette az igazgatósági irodába, ahol dr. Kónay Kamill elnök felolvasta előtte a halálos ítéletet és tudtára adta azt is, hogy a király nem kegyelmezett meg neki. A gyilkos, aki az ítélet kihirdetésekor nyugalmat erőszakolt magára, amint meghallotta, hogy kivégzik, elsápadt és ha a két ór fel nem tarja, összeesik. Siránkozó hangon mondta:

— Ezt nem érdemlem meg!

Majd könyörgésre fogta a dolgot:

— Csak még ez egyszer kegyelmezzenek meg!

Az elnök rövidre fogta a dolgot, nyugalomra intette az elítéltet, figyelmeztette, hogy szálljon magába, aztán maga is kissé remegő hangon szólt dr. Halász Lajosnak:

— Ügyész ur! átadom önnek az elítéltet az ítélet végrehajtása végett! — Az ügyész intett a börtönőröknek, akik két kézre fogták Kármánt és levezették. A szoba, amelyben elhelyezték, tulajdonképen nem siralombház (az már nem létezik), hanem a földszinten levő rabkórház 8-ik számú czellája, amelyben két szék és két asztal van. Ez az egész butorzat. Innen csak pár lépésnyire van a kis udvar, ahol a bitófát felállítják.

* Fogadd be a szerbet. Tárpovics Vaida szerbiai illetőségű Nagyváradon letelepedett czukorka áruhoz vámbház-utcai lakására tegnapelőtt beállított egy magát Milkovicsnak nevező földije és éjjeli szállást kért. Tárpovics szívesen adott a jövevénynek szállást, azonban jószívűségének megadta az árát. Tegnap délután, midőn Tárpovics hazament, bezárt lakásában találta Milkovicsot, ki a házigazda láttára futva elmenekült. Tárpovics ezután vette észre, hogy vendége az ablakon át mászott a szobába és a feltört asztalfiókból 40 kor. pénzt és ezüst óráját elvette. Milkovics azonkívül elvitte Tárpovics utlevelét is és igazolványait, melyek helyett Milkovics Milka névre szóló utlevelét és iratokat hagyott hátra. A megugrott betörő kézrekerítése iránt a rendőrség megtette az intézkedéseket.

* Pusztítják a lóbuszt. A Szent László-(Püspök)-fürdő egyik ritkasága és érdekessége a fürdő hév vizében tenyésző Nymphaeae Thermalis, köznyelven lóbusz. A remek vízi növény régebben elborította a víz felszínét, azonban a tömeges pusztítás folytán ma már sokkal kevesebb virág ékesíti a meleg forrást és patakot. A pusztítás megállítására végezt eltiltották a lóbusz árusítását. Most ismét erősen pusztítják a fürdő e ritka remekét. Apró oláh gyerökek tépdésik s kötegenként 2—3 krajczárért árulják mindkét fürdő környékén. Tekintve, hogy a Nymphaeae Thermalis Európában alig fordul még más helyen elő, tudományos szempontból, de különösen a fürdő érdekében is, szükséges, hogy a remek növény pusztítását ne csak a fürdő területén, de azonkívül is megakadályozzák. Leghelyesebb lenne, ha a csendőrség intézkednék a növény letépdése és elárúsításának megakadályozása iránt. — Ennyit megérdemelne a fürdő és a megye e ritkasága.

• **Furesa jövedelem.** Finom podgyászsal, rendkívüli eleganciával öltözött egy ur érkezett Monte-Carlo egyik szállodájába. A névlistába így iratkozott be: vicomte Raoud d'Arseney. Amikor átöltözött, hogy a játépalotába menjen, előbb látogatást tett a szálló pénztárosánál.

— Uram, én szenvedélyes játékos vagyok. Nem akarom, hogy utolsó pénzem itt hagyjam; ezért átadok önnek ezer frankot. Legyen szives ezt számomra megőrizni, hogy utiköltségem legyen.

— Rendben van, uram.

Másnap a vicomte félrehívta a főpinczért. — Nézze, barátom, nekem 1000 frankom van a szálló pénztárában...

— Tudom, uram...

— A nálam lévő pénzemem tegnap elvesztettem; legyen szives adjon nekem kölcsön 500 frankot.

— Nagyon szivesen.

Fél óra múlva egy másik pinczért, majd a portást és még más hat pinczért szólított meg a vicomte, akiktől összesen mintegy négyezer frankot csalt ki ezen módon. Akkor aztán eltűnt. Amikor a szállóban maradt podgyászát felnyitották, a ládát üresen találták.

* **A betegsegélyző tagok figyelmébe.** A nagyváradi iparostületi betegsegélyző pénztár a kötelékébe tartozó tagokat értesíti, hogy dr. **Altmann** Jakab és dr. **Szölösi** Ernő pénztári orvosokat, távollétük ideje alatt Kert-utcán, az iparostület házával szemben lakó dr. **Konrád** Béla orvos fogja helyettesíteni. A betegsegélyző pénztár Olasziban és Ujvároson lakó tagjai betegségük esetén, kezeltetésük végett utóbb nevezett orvoshoz fordulhatnak.

* **Rigó Jancsi boldogsága.** A botrányok krónikájának évkönyvébe néhány hónap óta nem jutott egy sornyi feljegyzés sem Chimay hercegnőről és hű czigányáról, Rigó Jancsiról. Eltűntek a világ szeme elől; hogy merre, azt senki sem tudja. A hír azt regélte, hogy egy vakmerő jövevény kiűzte Rigót a nyeregből s most ő a férje Chimay herceg egykori feleségének. Voltak, akik brettlin látták a híres asszonyt, mások megesküdtek arra, hogy a szép hölgyön a bűnbánó Magdolna hangulata vett erőt. Nos, mindebből egy szó sem igaz. Nem igaz, hogy a Rigó Jancsi hegedűje elvesztette varázshatalmát: nem igaz, hogy Clara asszonynak elfogytak a bankói. „Monsieur Rigó és madame la princesse de Rigó” boldogan élnek együtt egy szép tengerparti városban, Guerneseyben. Házuk, egy villaszertű kis palota, szemben a gyönyörű szép tengerparttal virágos kert közepén áll. A terasse, ahonnan ellátói a tenger sikkjára, pompás pálmákkal van tele, amelyek közt állandóan virágzik néhány cserép sárga rózsza: Rigó hercegné kedvenc virágai. Minden este, amikor feljönnek a csillagok s a tenger hullámain megrezzen a holdvilág, azon a virágos terasszon megszólal a Rigó hegedűje. Es szól lágyan, édesen, — minden hangja megrezgeti a szív hurjait a hallatára. Lenn a terassz alatt ilyenkor sűrű csoportokba verődik össze a város eleganciája. Ez a sétány lett újabban a korzó. Mi sem természetesebb, hogy a városban nagy a lelkesedés, hogy ilyen előkelő vendégek tisztelték meg a várost.

— Hugo Viktor óta nem ért bennünket ilyen megtiszteltetés — szól a város polgármestere. Ezeknek a szavaknak csak az érti a jelentését, aki tudja, hogy Guernesey városnak minden nevezetessége az volt eddig, hogy Hugo Viktor megszállt ott egyszer éjszakára.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a **Nagyváradi Műszaki Villamos Vállalat** (Nagyváradi takarékpénztár-épület) költségvetést kér, mely a **legalaposabban és teljesen díjmentesen** állíttatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

Igazságszolgáltatás.

Drága bosszu.

A tisztességtelen verseny ellen törvényes intézkedésről óhajt gondoskodni az állam, mert az eddigi intézkedések már csekélyeknek bizonyultak.

Egyes kereskedők a legszenzációsabb hirdetésekkel igyekeznek vevőt szerezni.

A nagyhangu hirdetők közül is kiválik, nem ugyan szellemességével, a Kovács L. és Társa nagyváradi cég.

Már jó ideje azt hirdeti, hogy aki 10 forint összegért vásárol nála, egy életnagyságu arcképet kap ajándékba.

Ennek a hirdetésnek a hatása alatt G. J. nagyváradi tisztviselő neje is vásárolt az üzletben s átadott egy kis fényképet, hogy arról életnagyságu képet készíttessen a kereskedő czég.

El is készült a kép, de a kereskedő még 3 korona ráfizetést követelt s midőn az urinó ezt megtagadta, még a kis fényképet sem adta vissza. A hatóság közbelépésére tudta csak visszakapni.

Ezért bosszuval fenyegetőzött a Kovács L. és Társa cég tulajdonosa. Fenyegetését jellemző módon be is váltotta.

Az urinó életnagyságu képére felírta az urinó nevét s kiakasztotta az úrszékből.

Midőn már huzamosabb ideig függött ott a kép, valami uton-módon tudomására jutott az illető tisztviselő nejének a hallatlan eljárás. Rendőri segéllyel meg is találták a félreeső helyen az arcképet, az urinó pedig feljelentést tett a bosszuálló kereskedő czég ellen.

Tegnap volt a járásbíróóság előtt az ügy tárgyalása.

A Kovács L. és társa cég képviselője azzal védekezett, hogy az általa készített kép a tulajdona volt s azt tetszése szerint bárhova akaszthatta.

Eperjessy Ferencz albiró azonban a becsületlenség vétségét állapította meg s a Kovács L. és társa céget 50 korona fős- és 10 korona mellékbüntetésre ítélte.

Ez az ítélet aligha lesz reklám a kereskedő czégnek!

Akasztás Budapesten. A gyűjtőfogház kis udvarán, pénteken, a hajnali órákban akasztás lesz. **Kármán** Mátyáson, a nagykátai rablógylkosság egyik tettesén hajtják végre a pes vidéki esküdttörvényszék halálos ítéletét. Másik társa, **Ordógh-Tóth** Pál meghalt a börtönben s így egyedül **Kármán** előtt olvasták fel tegnap reggel a halálos ítéletet. Hísz-talan volt a királyi menő apelláció is, mert tegnap visszaérkezett a kegyelmi kérvény a pestvidéki törvényszékhez, a király nem kegyelmezett meg **Kármán** Mátyásnak. A pestvidéki törvényszék a király elhatározásáról nyomban értesítette a pestvidéki ügyészséget, hogy a halálos ítélet végrehajtásáról gondoskodják. Dr. **Halász** pestvidéki királyi ügyész pedig megkereste a budapesti királyi ügyészséget, hogy **Bali** Mihály hóhért Budapestre rendelje. Tegnap délelőtt a pestvidéki törvényszék tanácsa kihirdette **Kármán** Mátyás előtt az ítéletet, melyet pénteken a kora reggeli órákban fog a hóhér végrehajtani. A kivégzés a gyűjtőfogháznak egyik elkerített udvarán történik. Budapesten tizenhárom év előtt volt az utolsó kivégzés, amikor **Szimics** Józsefet végezte ki **Kozarek**. **Szimics** egy fiatal kereskedelmi gyakornokot ölt meg, holtestét feldarabolta s napokig hordozta utitáskájában, amíg bűne

kitudódott. Budapesten itélték halálra s a ke-repesi-uti régi siralomház udvarán végezte ki a hóhér.

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje. A magyar gazdaszövetség folyóiratának (szerkeszti **Bernát** István) ez évi júliusi száma a következő gazdag és érdekes tartalommal jelent meg: Agrárpolitika (VI.) Nemzeti érdek és obstrukció (B. I.) Az államhitel és a pénzüvilág. Szerbek szövetezetei. A Szepesség pusztulása. A német választások. Garfield vége. Az Edera vize. (Regény.) Különfélék: Kállay Benjámín halála. — A »Hangya« szövetezetei. — Társadalmi muzeum. — A szoczializmusról. — Szoczialis napi kérdések. — A boritaladó leszállításáról. — A somogyi hitelszövetezetek. — Arverések Poroszországban. Krónika. Előfizetés: Egy évre 12 korona. — Egyes szám 1 korona 20 fillér.

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

Sorsjáték.

Regény.

Irtá: **Stella** (Szóke Berta.)

48.

VIII.

Márta már két hét óta tartózkodott Szepes völgyön és legnagyobb bosszuságára, még mindig olyan idegennek érezte magát, mint ideérkezése első pillanatában. Eleinte azt hitte, ő benne van a hiba, de hova-tovább meggyőződött az ellenkezőről. Sztankó és Sztankóné, nem voltak olyan emberek, akikkel rokonszenvezhetett. Az asszony magas, szikár természetével, simára fésült hajával, hideg tekintetű kék szemével, hosszú orral s keskeny vértelen ajkával, nem valami megnyerő jelenség. A kimért mozdulatok, a vontatott beszéd kellemetlen benyomást gyakoroltak reá már az első pillanatban s ez a benyomás nem változott később sem. A férfi egész ellentéte nejének, kicsi kövér alak, eleven fekete szemekkel, kis fekete bajusz s borotvált állával, gyors mozdulataival, melyekkel beszédét kísérte, szintén nem tett reá jó hatást. A három lányka, mintha nem is az övék lett volna Gyönyörű barna arcú, kék szemű piros pozsgás gyermekek voltak; behízelgő kedvességökkel hamar megnyerték nevelőnőjük szívét. Ennek örült is nagyon, a szülőkkel végre is mi dolgom van, vizsgáltatta magát, a felségeen szép táj, aztán a gazdag könyvtár, busásan kárpótolta.

Szepes-Völgy a Gerlach lábánál terjeszkedett, tiszta fehérre meszelt zsindefedélű házaival, egyenes, széles utcáival jó benyomást keltett. A falu végén épült a Szepesi-család kastélya, melyet gyönyörű messze terjedő park vett körül. Ezzel szemben állt a Sztankókék háza. Ódon földszintes épület, közepén kis torony szobával, mely erkélyre nyílt. Vastag falai, vasrácsos ablakai, boltozatos tetetű szobái voltak, az ember azt hitte, templomban vagy valamely régi kolostorban van. A butorok is megféleltek e keretnek, régi divatu, de igen értékes darabok voltak ezek, melyek még a tulajdonos apjáról maradtak s melyeket kegyellettől örökölt s fel nem cserélte volna holmi modern tákolmánynyal, mint gyakran megjegyezte. Márta nem szivesen időzött e szobákban, éppen nem volt félős természetű, de bizonyos szorongást érzett, valahányszor belépett a sötét hűvös helyiségekbe. Kis toronyszobáját, melybe a tágas előszobából keskeny csigalépcső vezetett, azonban annál inkább szerette. Olyan lakályos, olyan barátságos kis zugot nem lehetett találni az egész épületben. Két fél ablak és egy az erkélyre nyíló üvegajtó világították be a tágas szobát, melyben nem

uralkodott az a rideg simetria, az a példás szigorú rend, ami a többi szobákat Márta előtt anyira kiálhatatlanná tette. Az élénk színű festés, a csinos képek, a bár egyszerű, de izlással elrendezett butorok — méltó kerete volt az ő egyéniségének. Az erkélyről gyönyörű kilátás nyílt a közeli hókoronázta hegyekre, a parkra. Órák hosszáig ült itt a táj vad szépségébe merülve, szíva a fenyves balzsamos levegőjét s hallgatva a parkot keresztül szelő kis patak csobogását. Mennyi szépet mesélt az neki hegyi tündérekéről, törpékről, óriásokról!

E szobáskában töltötte egész idejét, csupán az étkezés tartamára ment le a földszintre, ha tőle függ ezt sem teszi, unta magát, ha főnökeivel együtt ült. A házi ur gazdasági tudósítása nem érdekelték, nem értett hozzá, a háziasszony lassu vontatott hangja, melyen a délelőtti vagy a délutáni élményeit előadta, szinte bosszantották. Ehhez járult, hogy a német nyelvben kevés gyakorlattal bírt s a házaspár nem is értett magyarul. Sietett is körülből, amint csak szeretett tette.

Szüleinek, kik nehéz szívvél váltak meg tőle, nem is merte a dolgokat a maga valójában megírni, attól félt, hogy apja egyszer csak itt terem s haza viszi. Ezt pedig a kapocsi rossz nyelvek miatt sem szeretete volna, tudta, hogy nem a család, de az ő rovására ítélik meg az esetet, ez pedig jövőjére nem lesz és nem is lehet jó hatással. Hisz tulajdonképpen nem volt semmi baja, kénye-kedve szerint jöttment, tanított, dolgozott, senki sem gördített akadályt eléje, a gyermekek szerették, a tűzbe mentek volna érte. Aztán észbeli tehetségeik miatt sem panaszkodhatott. Hogy főnökeivel nem tudott megbarátkozni, az minden esetre kellemetlenül érintette, de végre is bele törődött, minden nem lehetett együtt. Idejét úgy osztotta be, hogy egész napra jutott foglalkozása. Délig tanított, ebédután vagy a parkban sétált, vagy a közeli szepes-völgyi fürdőben, mely szintén a Szepesi család tulajdonát képezte s mely alig tíz percznyi távolságra fektűt. Kettőtől négyig ismét tanított, ekkor megint sétára indult növendékeivel együtt s ötkor újra szobájába tértek. Ő kézimunkával, olvasással, a gyermekek meg leckéik, feladványaik elkészítésével foglalkoztak. Vacsora után aztán olvasott, ábrándozott vagy levelet írt, néha éjfélig is.

Igy teltek a napok egyformán változatoság nélkül, de Márta nem unta magát, a munka és a szellemi élvezet melyet a gazdag könyvtár nyújtott, erre nem engedtek időt. Sokat gondolt szüleinek, kiknek leveleiből annyi szeretetet, annyi gyöngédséget olvasott, hogy gyakran hálálannak rossznak érezte magát a miért egyedül hagyta őket. De hát tehettem-e másképp — kérdezte ilyenkor magát. Nem, nem felelt egy hang hensejében s ő megnyugodott. (Folyt. köv.)

Részletek a vesztegetési panamához.

— Éjjeli táviratunk. —

Budapest, július 30.

Ma mindenféle izgatottan tárgyalták a megvesztegetési botrány megoldását.

Dienes Márton eltűnése nagy elkeseredést kelt s a parlamenti bizottság kijátszását látják benne. Dienes nyilatkozatára Papp Zoltán a képviselőház holnapi ülésén válaszolva újabb leleplezéseket fog tenni.

A függetlenségi párt ma délben a Pannonia éttermében értekezett a botrányról, s elterjedt az a vélemény, hogy a pénz Szapáry Pál gróf fiúmei kormányzótól származik. Bebizonyosodott tény, hogy a Papp Zoltánnak átadott takarékpénztári könyvek Ritter Imre, a kormányzó gazdaságtje nevére vannak kiállítva.

Ritter Imre bár tagadja, hogy bármi része is volna a bologban.

Azonban Polonyi Géza három nap előtt Rittert karonfogva látta sétálni Dienes Mártonnal.

Elterjedt hír, hogy Szapáry Pál gróf kormányzó beadta lemondását, de ez megerősítésre szorul.

Újabb leleplezések.

Dienes Márton nyilatkozatára Nesi Pál is nyilatkozni fog és súlyos újabb leleplezéseket tesz Dienes süllyedésére vonatkozólag.

Elmondja, hogy mint a *Független Magyarország* igazgatósági tagja összeköttetésben állott Dinessel s mikor látta a pénzügyi erkölcstelenségeket, szabadulni akart a laptól, de ezt csak úgy tehetette, hogy több adóssági kötvényt Dienesért is kifizetett. Ezt azonban Dienes azzal hálálta meg, hogy január hónapban mintegy 15.000 korona értékű váltót hamisított a nevére s mikor ez az ő tudomására jött, csak azért, hogy tönkre ne tegye Dienes existenciáját, nem tett ellene bűnvádi feljelentést Dienes ezután az ő felszólítására rendezte a váltókat s később nem tudni honnan szerzett pénzzel kifizette.

TAVIRATOK.

Főirat a királyhoz a nemzeti követelményekért.

— Éjjeli táviratunk. —

Budapest, július 30. (Saj. tud. táv.)

A tegnapi botrányok következtében a függetlenségi párt ma estére értekezletet hívott össze a *Fehérló-szállóba*. Az értekezlet iránt nagy érdeklődés mutatkozott s jelen volt a párt 53 tagja s ezeken kívül Vázsonyi Vilmos, Kaas Ivor és Koller Tivadar.

Szenvedélyes vitát keltett a tegnapi botrány, s általános vélemény gyanánt hangoztatták, hogy a miniszterelnököt a kormányval együtt *48 óra alatt elsöprik*.

Az értekezleten Olay Lajos bejelentette, hogy a háromtagu bizottság elkészült a párt főiratával, amelyet a *királyhoz intéznek a nemzeti követelmények teljesítéséért*. A főiratot, a mely a politikai iratok egyik legkiválóbb remeke Rátkay László, Bartha Ferenc és Bakonyi Samu állították össze s azt a párt általános és sűrű helyeslése közben Bartha olvasta fel.

A főirathoz helyeslő megjegyzéseikkel nagyon sokan hozzászóltak. Vázsonyi Vilmos fölvetette azt a kérdést, hogy vajjon a jelenlegi kormányval szemben van-e helye és a tegnapi események folytán ideje a főirat elküldésének? Polonyi Géza a főirat elküldését föltétlenül szükségesnek látja, de ebben kifejezésre *kell határozottan juttatni azt is, hogy a mostani kormány sem politikában, sem erkölcsileg nem alkalmas a nemzeti követelmények teljesítésére, vagy annak véghezvitelére*. Vészi József helyesli ezt a megjegyzést s ugyanez a Barabás Béla álláspontja is, aki a jövőben követendő taktikára nézve a miniszterelnök ellen folytatandó harcban a *technikai obstrukciót ajánlja*.

A főiratot helyeslőleg elfogadták, ugyszintén *kimondották a technikai obs-*

trukció megkezdését is, melynek megbeszélése végett Holló Lajos holnap dél-élelőtre újabb értekezletre hívta össze a képviselőket. Ezt az értekezletet a Ház egyik termében ülés előtt tartják. Végül Fáy Béla felolvasta Papp Elek táviratát, aki a jelen körülmények között örömmel jelenti be csatlakozását az obstrukció híveihez. Az értekezlet éjféli-
kor ért véget.

Pápaválasztás előtt.

Róma, július 30. (Saj. tud. távir.)
A bibornok-vicarius elrendelte, hogy a megválasztandó pápáért felajánlott miséket mondjanak.

Róma, július 30. (Saját tud. távir.)
Allitolag Oreglia biboros a Vatikánba vezető összes telefonvezetékeket elvágatta, hogy a konklávéból semmiféle hírt ki ne csempészhessenek.

A czukoregyezmény a király előtt.

Bécs, július 30. (Saját tud. távir.)
Lukács László pénzügyminiszter Ischlbe utazott, hogy a czukoregyezmény ügyében a magyar kormány állásfoglalásáról referáljon a koronának.

A mentelmi bizottság ülése.

Budapest, július 30. (Saját tud. táv.)
5 órakor a mentelmi bizottság folytatta ülését s kihallgatta Szócs Pál mentelmi ügyében Csávolszky háznagyot; meg voltak még idézve Rátkay, Nesi, Fáy és Pozsgai ellenzéki képviselők, de ezek nem jelentek meg.

Az aninai sztrájk.

Anina, jul. 30. Anináról táviratozzák: Az aninai bányászok Stájerlakon gyülekezvén, egyhangulag elhatározták, hogy miot tegnap este, beszüntetik a munkát, miután az igazgatóság nem fogadta el a követeléseiket. A bányászokhoz csatlakoznak az erdészeti fuvarosok is. Eszerint most már Stájerlakon és Aninán csak a nagyolvasztónál, a kokszolótelepen és az építésnél alkalmazott munkások dolgoznak, a többi munkás — körülbelül 3500 — nem dolgozik. Az óvintézkedéseket minden eshetőségre nézve megtették. Eddig még nyugalom van. (M. T. I.)

Nagy tűzvész.

Baku, július 29. Tegnap a balachami petróleumművek meggyuladtak. Ötven furótorny és naftatartó elégett. A tűzvész még több vidéken pusztít. A Nobel-cég, a Kaspi társaság és több más cég furótornyai lángban állanak. A vízhiány következtében a tűzoltás ki van zárva. Hír szerint a tűz gyojtogatás folytán keletkezett.

Elfogott sikkasztó.

Zsolna, jul. 30. Róth ruttkai állomás titkárt, aki 1899. áprilisban 50.000 koronát sikkasztott el az állomási pénztárból, vasárnap elfogták Nagyszombatban és az elsikkasztott összegből 10.000 koronát, valamint egy bréma-amerikai jegyet találtak nála. (M. T. I.)

A magyar lovak ellen.

Bécs, július 30. Az Ausztria-Magyarország és Olaszország közt a kereskedelmi szerződés megújítása végett rövid idő múlva meginduló tárgyalások alkalmával a magyar lovaknak Olaszországba

való bevitele bizonyos jelentőséget nyer. Ez a körülmény már is megnyilatkozik a szaktestületek vámpolitikai tárgyalásaiban.

Olaszország azzal akar válaszolni az olasz bornak Magyarországból való kiszorítására, hogy viszont a magyar lovak olasz piacát megvonja Magyarországtól. E szempontból rendkívül fontos Bossattinak, az Egyesült-Allamokban levő olasz nagykövetség kereskedelmi attaséjának legutóbbi jelentése, amelyben az Egyesült-Allamokból Európába és különösen Angolországba irányuló ló kivitelre tereli a figyelmet.

Kézimunka-tanfolyam Kézdivásárhelyen.

Kézdivásárhely, jul. 30. A kézimunkára nevelő orsz. egyesület a közoktatásügyi és földmívelésügyi miniszterek megbízásából a nyáron Kézdivásárhelyen székely tanító tanfolyamot tart. A kézimunka-tanfolyamon, melyet az orsz. egyesület igazgatója Gutenberg Pál vezet, Németh Gyula úpesti, Vásárhelyi József kecskeméti, Biró Sándor kézdivásárhelyi tanárok közreműködésével az ország minden részéből összegyűlt polgári iskolai tanítók és nagyszámu háromszékmegyei gazdasági iskolai tanítók vesznek részt. A tanfolyam vezetőgondolata a magyar népiélet termelőképességének ápolása. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Őszi vetéseink felsegélyezése.

Igen gyakori eset az nálunk, hogy az őszi vetések a tél zord fagyja által sokat szenvednek, a mely körülmény tavasszal rögtön észlelhető, mert az ilyen vetések lassan indulnak meg, gyéren fejlődnek s nem bírnak azzal a szép, élénk u. n. elevenzöld színnel, mint az a jól áttelelt vetéseknél tapasztalható. Ennek mindig az időjárási viszonyok az okai ugyan, de a gazda is többé-kevésbé kezében tartja mindazon eszközöket, a melyek segítségével a meg nem felelő zord száraz télnek a növényzetre gyakorolt káros hatását csökkenteni módjában van.

Mindenekelőtt a vetésnek helyes időben való eszközése nagy fontossággal bír, mert a különböző növények különböző fejlettségi fokot is igényelnek arra nézve, hogy a telet minden baj nélkül kibírják. Kellő módon megmunkált és előkészített talajba vessünk csak, vegyük tekintetbe az egyes növények talaj iránti igényeit (pl. a rozs vetésre üledett talajt kíván) könnyebb talajok tulságos fellazításától óvakodjunk, esetleg tulla talajoknál vetés előtt hengerezessünk, a mivel ki lesz kerülve a tulságos mélyrevetés, egyszóval lehetőleg oda kell hatni, hogy a növények megerősöd-hessenek és így kerüljenek a télbe.

Ha azonban a vetés idejének megválasztása s a vetési munkálatok helyesen hajtattak végre s mégis beáll azon állapot, hogy a tél fagyja a vetéseket veszélyezteti, arra nézve is kezünkben vannak azon eszközök, a melyeknek alkalmazása által segíthetünk s normális fejlődésre bírhatjuk őszi vetéseinket. A fagy káros hatása rendszeren akkor következik be, ha a növények hótakaró nélkül telelnek ki, ha változik az időjárás, a mi különösen tavasszal okozhat nagy károkat azon esetben, ha az olvadás lassan történik, nappal olvad éjjel fagy, a mi a legtöbb esetben a vetések feifagyását fogja eredményezni. Ezen baj ellen a vetéseknek nehéz hengerrel való hengere-lése által segíthetünk.

A rosszul áttelelt vetések felsegélyezésére igen hathatós eszközök továbbá a műtrágyafélék közül a chilisalétrum és kénsavas-ammóniák, melyeknek alkalmazásával elérjük azt, hogy gyenge kinézésű vetéseink lábrakap-

nak s rendes fejlődésnek indulnak. A növények által könnyen felvehető nitrogéntrágyák alkalmazása ilyen esetben tehát felette kívánatos, mert a növény gyorsan indulva fejlődésnek több ideje van szervezeteinek felépítésére. Katasztrális holdanként a chilisalétromból 50-60 kg. azon mennyiség, a melylyel gyenge vetéseinket normális fejlődésre bírhatjuk.

Nagyvárad-i hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyvárad-i piacon 1903. július hó 28-ik napján tartott vásárrban eladott természetények és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.—13.40. Kétszeres buza 11.20—10.40. Rozs 11.20—10.60. Arpa 9.60—9.20 Zab 11.40—10.80. Tengeri 14.—13.60. Borsó 36.—. Lencse 38.—. Bab 22.—. Köleskása 24.—. Burgonya 4.40. 100 kiló lángliszt 24.80. Zsemlyelisz 24.40. Fehér kenyér liszt 24.—. Barna kenyér liszt 21.40. Széna fuvarral 3.80. Szózt szalonna 164.—. 6 kiló zsup-szalma —20. 150 dkr. alom-szalma —12. 1 köbméter bükkfa 6.50. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.70. 1 kiló marhahus —.96. 1 kiló öntött gyertya —.80. 1 kiló lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter új-bor —.68. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 méterm. kősz 21.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. olvasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. magyar gyapju —. 1 htr ó-bor 60.—. 1 htr új-bor 34.—. 1 mm. mész 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 22.—. 1 mm. köles —. 1 mm. repce —. 1 mm. dió 54.—. 1 mm. mo-gyó —. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta —. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés-hus 1.12. 1 kgr. juh-hus —.80. 1 kgr. vereshagyma —.15. 1 kgr. foghagyma —.54. 1 kgr. bors 2.40. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 ltr kőolaj —.44.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 80 drb. Félhizott 160 drb. Sovány 170 drb. Süldő 290 drb. Malacz 169 drb. Hizott marha 58 drb. Jármos ökör 1060 drb. Fejős tehén 300 drb. Borju 350 drb. Bivaly 42 drb. Juh és kecske 86 drb. Ló 947 drb.

Értéktőzsde

Budapest, július 30.	
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, július 30.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. július 30-án.

Magyar aranyjárdék 4	120.45
Magyar koronajárdék	90.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.90
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	201.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.50
Osztrák járadék papirban	100.25
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	154.75
Osztrák magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbankrészvény	731.—
Osztrák hitelintézet részvény	669.—
Páti vista	95.15
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.30
Londoni vista	239.15
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Intelligens középkorú keresztény nő, kitűnő ajánlatokkal, azonnali belépésre ajánkozik mint

házvezetőnő,

anyahelyettes vagy társalkodónő. 365.

Czim megtudható a kiadóhivatalban.

Tisztelettel tudatom, hogy **Nagyváradon, N.-Magyar-utca 1. sz. alatt 34 év óta Jónás Ferencz** cég alatt fennálló, kitűnő hírű

eczetlél-gyárat

megvettem és azt **Jónás Ferencz utóda** bejegyzett cég alatt hasonló szellemben tovább vezetem. Gyártmányom elsőrendű minőségéről szavatolok. Eczet-mintákat kívánatra bérmentve küldök.

Tisztelettel

Jónás Ferencz utóda
Rottenberg Etelka.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérebevehető. Értekezhetni lehet a Nagyvárad-i Takarékpénztárnál. 307.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

Nagyvárad-i Takarékpénztár, részvénytársaság.

Hirdetés.

A Nagyvárad-i Hitelbank
takarék- és segélyszövetkezet

működését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvétetnek.

A befizetések hétköznapokon egész napon át, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyvárad-i Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében **Kossuth Lajos-utca** (Sándor Samu-ház.)

359.

Az igazgatóság.

812

A

„Nagyváradai hitelbank részvénytársaság“
működését Kossuth Lajos utca 10.
sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadás
könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi
után 5%, kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítása.

Előlegek értékpapírokra és áru-
készletre.

Jelzálogkölcson nyújtása házakra
és földekre.

Értékpapírok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt érték-
papírok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9-12-ig, d. u.
3-5-ig.

Az Igazgatóság.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint
egyeb butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utca elején.

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-
üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
a Széchenyi szállodával szemben.

Szíves tudomására hozzuk igen
tisztelt vevőinknek, hogy üzle-
tünket a mai kor igényei szerint
átalakítottuk s azt elsőrendű, leg-
jobb minőségű árukkal gazdagon
berendeztük, úgy hogy a legna-
gyobb igényeket is kitudjuk elé-
gíteni. — Nagy raktárt tartunk
mindennemű

sajtneműekben,
Prágai sódar, szalámi stb.
naponta friss **TEA-VAJ** 1 kilo
1 frt 20 kr. **Elsőrendű fűszer-
árak.** Háztartási Cuba kávé
1 kilo 1 frt 10 kr. **Gőzmalmi
lisztek** napi áron.

Világhírű

Előpataki gyógy- és
borvíz.

Egy liter 10 kr.

Kérjük t. vevőinket napi vagy
heti szükségletüket feladni, a mit
kihordó kocsinkkal díjtalanul haza-
küldünk.

Vidéki rendeléseknél csomago-
lást nem számítunk s díjtalanul
küldjük az itteni állomáshoz.

Számos megrendelést kérve,
maradunk

kiváló tisztelettel

SZABO ÉS HAJNAL.

Körösvidéki saját termésű asztali borok, literje: 30, 36 és 40 kr., adó nélkül 8 kral olcsóbb.

Naponta mindennemű friss gyümölcsök kiskönyben és 5 kilós postakosarakban.

BECZKAY LAJOS

női és férfi divatüzlete,

NAGYVÁRADON, SZENT LASZLÓ-TÉR.

A „menyasszonyhoz“.

N a p e r n y ó k és n ő i b l o u s o k !

nagy választékban, leszállított árban.

Francia batisztok, áttört kelmeék
remek kivitelben.

=== **Szines és fehér férfi ingek.** ===

Női kész fehérneműek.

Harisnyák, nyakkendők, derékfűzők, *függönyök,*
szőnyegek és garnitúrák.

És egyéb ide vágó áruk, szolid kiszolgálás és a lehető leg-
olcsóbb árakban beszerezhetők

BECZKAY LAJOS,

vászon és divat kelme raktárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.

8

Fontos az érdekelteknek tudni,

hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,

addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERŰ-VIZ.

Mint kitűnő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó.
Amellett könnyen bevehető, mert ize nem émelygős, sós
hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél **KOMÁROMBAN**

Minőségileg kéretik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel
beszerzésnél határozottan **SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz** kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben. 238

— *Export Amerika és Angolországba.* —

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418

Gazdák figyelmébe!

Tavotta-kenőcs, gépolaj és olive-olaj, restuticio fluid, szerszám
zsir és szerszám lakk, padló-fénymáz.

Midennemű gazdasági és házi cikkek. Mindennemű ásvány- és gyógyvizek.

Világhírű vásártelki mór só.

Francia és magyar pezsgők; különleges csemege-borokon kívül ajánlom sa-
ját termésű boromat literenként 60 fillér, 50 literen felül 44 fillér.

Naponta friss gyümölcs.

Kugler Gerbeaud összes gyártmányainak egyedüli raktára.

Kádár János,

Bémer-tér.

362